

Učiteljski tovariš

Stanovsko politično glasilo J. U. U. — sekcije za dravsko banovino v Ljubljani

Mesečna priloga »Prosveča«

Uredništvo in uprava: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/1. Rokopisov ne vračamo. Nefrankiranih pisem ne sprejemamo. Izhaja vsak četrtek. Naročnina letno 60 din za inozemstvo 80 din. Člani sekcije J. U. U. plačuje list s članarino. Oglaš po ceniku in dogovoru, davek posebe. Pošt. ček. rač. 11.153. Telefon 45-86

Imperativ časa

»Živčna vojna!« To dejstvo se vleče kot strupeni plini po Evropi ter zastruplja in onemogoča mirno in preudarno presojo položaja tudi pri nas, po mestih in vaseh, med vsemi sloji slovenskega naroda.

Kljub temu, da se tudi po našem časopisu posveča temu dejstvu vsa potrebna pozornost, da vrše naši novinarji z vso prodorno zavednostjo nujno delo pojasnjevanja in navajanja na kritično presojanje dogodkov, moramo s skrbjo ugotoviti žalostno resnico, da pisana beseda sama ne more postaviti proti navalu živčne vojne dovolj trdnega jezga.

Temu nezadostnemu učinkovanju javnega tiska morajo z vzgledom osebnega stoičnega miru in z vzpodbudno besedo priskočiti na pomoč vsi, ki so po svojem položaju dolžni stati v vrtincu razburjenja in hlastanja, možato in hladnokrvno, v pozni preudarnega kapitana, ki s svojo nepremakljivo zbranostjo izžareva v okolico pokoj in samo zaupanje.

In zopet smo učitelji tisti stan, ki se zaveda in se mora zavedati, kakšna naloga mu pripada v tem oziru danes ta dan. Zavedamo se, da je to potrebno, da je to življenjsko potrebno, in zato bomo storili svojo narodno dolžnost.

Kaj zahteva trenutna stvarnost od slovenskega inteligenta?

Predvsem da ohrani sam mirno kri ter da presoja položaj samostojno. To ni vedno lahko, a je krvavo potrebno in zato moramo stremiti po tem, da se ob vsaki priliki in z vso energijo upremo vsem podtalnim šušljanjem in govoricam, ki prav zaradi težke kontroliranosti zanašajo malodušje in zbežanost v široke ljudske plasti. Čudno, a resnično je to, da se tako šušljanje tem rajši veruje, čim bolj nemogoče in fantastično je. To je — hvala Bogu — tudi njegova najšibkejša in najranljivejša stran, kajti kjer koli obstoja resna volja, podvrči slične fantazmagorije resni razumski analizi, pokaže se takoj na dlani njihova nevzdržnost in nesmiselnost. Gorje nastane šele tedaj, če nasledajo takim govoricam intelektualci med narodom ter jim s svojo neodgovornostjo in razumnika nevedno naivnostjo podaljšujejo okužujočo eksistenca ter jim s svojim pristankom dajejo videz avtoritativnosti, ki jim v nikakem primeru ne pripada. Čim večja bi bila nevarnost, tem odgovornejša je mesto, ki ga zavzema inteligenca v narodnem občestvu. So momenti v zgodovini ljudstev, ki se dajo srečno prebresti in premagati le z brezpogojno voljo, vztrajati na svojem mestu v borbi za cilje, ki so nam vsem življenjske važnosti in brez katerih lahko smrtnonevarno kompromitiramo bodočnost svojega naroda. Vsako omahovanje in vdajanje navalom malodušja in obupavanja pomeni lahko začetek žalostnega konca.

Ne prezirimo važnega psihološkega dejstva, da se oprime fantastičnega šušljanja predvsem tisti, ki mu duša drhti in plašnem pričakovanju nepoznanih težkih dogodkov, čigar individualna in narodna samozavest ni bila nikdar fundirana s sistematično vzgojo, ter človek, ki zaradi svoje pomanjkljive socialne in politične izobrazbe nima nikakega pravega kriterija o možnem in nemožnem.

Taki ljudje vam širijo nevarne govorce pod silo teženja, prilagoditi zunanjo stvarnost svoji notranji neuravnovešenosti ter doseči na tak samoprevarjen način neko potrebno harmonijo svojega obupnega razpoloženja.

Miren, stvaren in samozavesten nastop napram takim razširjevalcem fantastičnih šušljanj bo ustvaril takoj tisti najnujnejši predpogoj, brez katerega je pobijanje takih govoric docela brezuspešno.

To nalogo vršijo učinkovito lahko samo ljudje, v katere ima narod zaupanje, da so zmožni po svojih moralnih in intelektualnih kvalitetah presojati položaj stvarneje in za splošno dobrobit smotrnejše.

Zato nastaja tudi za nas učiteljstvo prav iz teh važnih razlogov neodklonljiv imperativ momenta, da podpremo s svojo avtoriteto vse, ki iščejo celo na tak paradoksalen način tolažbe in miru v dnevih, ko jim drhteča duša išče tolažnika, ki bi odvrnil od njih teže in bridkost današnje ure.

Storili bomo to, ker je danes to naša najaktualnejša dolžnost in ker bi usode polne opustitve te dolžnosti mogoče nikdar več ne mogli popraviti.

Jugoslovansko učiteljsko udruženje — narodnim učiteljem

Čas, v katerem živimo, nam narekuje opustiti vse osebne zadeve in nesoglasja in se posvetiti svoji prvi dolžnosti: delu za narodno solidarnost, za dviganje zaupanja in optimizma med našim ljudstvom, kajti na tem sta zgrajeni naša svoboda in naša svobodna država.

Narodni učitelji, po tradiciji povezani s listimi učiteljskimi generacijami, ki so v naši najmučnejši, a obenem najslavnejši zgodovini pokazali svetel vzgled v službi za svobodo in svobodno državo, bodo v sedanjem trenutku zastavili vse svoje moči, da se povsod in v vseh okolišnih dvigne do najvišje stopnje duh narodne solidarnosti in odločne volje žrtvovati, če bo treba, prav vse za obrambo domovine.

Kot budni stražarji na braniku nacionalnih interesov opuščamo v tem trenutku vsa notranja nasprotstva, v kolikor obstojajo, ter se posvetimo izključno svoji narodni in patriotski dolžnosti, a ne samo kot pomočniki, temveč za vzgled kot prednjaki pri vseh stremljenjih, ki jim je smoter obramba naše svobode in duhovna okrepitev našega naroda.

Osrednje vodstvo Jugoslovanskega učiteljskega udruženja je prepričano, da je v tem trenutku samo tolmač čustev in razpoloženja vsega narodnega učiteljskega drage nam domovine, ko poziva vse narodne učitelje, da vse svoje akcije in delovanje dvignejo na višino današnjih potreb in razmer in da prenehajo z vsem delom na vprašanih, ki se rešujejo samo v rednih razmerah.

Narodnim učiteljicam, katerih pomen je v današnjih trenutkih neizrecno velik in ogromen nacionalne važnosti, posebno priporočamo, da se ne glede na okolnosti stavijo na razpolago za potrebe in naloge, ki jim jih narod poveri, še posebej da skrbe za delo v zvezi z zaščito otrok in z delom pri Rdečem križu.

Kakor so predvojni in vojne generacije narodnih učiteljev v preteklosti napisale najlepše strani zgodovine v legendarni službi borbe za našo nacionalno svobodo in neodvisnost, naj sedanje učiteljske generacije v ničemer ne zaostajajo. V spodbudo naj imajo vedno pred očmi dejstvo, da je prvo Karadordevo zvezdo dobil narodni učitelj.

Naša draga domovina, vsa prežeta z željo živeti v miru in svobodi, naj v polni meri računa s požrtvovalnostjo narodnih učiteljev in naj bo prepričana, da bodo ti dali zanjo vse, nje pa ne bodo žrtvovali za nobeno ceno.

Iz seje izvršnega odbora JUU od 17. maja 1940.

Predsednik:
Ivan Dimnik s. r.

Tajnik:
Milinko Lazič s. r.

In zopet draginja

V času, ko divja okoli nas največja borba vseh časov, borba, ki briše z brezobzirnostjo države z zemljevidov, v času, ko propadajo moralne in etične vrednote, ko se je spremenil družabni red v vseh svojih temeljih, imamo tudi v naši državi mogočnega sovražnika in napadalca — draginjo. Cene rastejo kakor živo srebro na poletnem soncu, ž njim raste naša skrb za sedanost in bodočnost. Najžalostnejše je dejstvo, da se višajo cene prav onim življenjskim potrebščinam, ki so človeku neobhodno potrebne in najnujnejše za njegov življenjski obstoj.

Iz poročila društva narodov, ki je izdalo zanimive številke o podražitvi življenja od začetka druge svetovne vojne, smo zvedeli, da je v svetovni draginjski tekmi zasedla drugo mesto — Jugoslavija. Še pred kratkim je bila za Kitajsko in Romunijo na drugem mestu, a je sedaj prehitela že Romunijo. Tako je sedaj naša država takoj za Kitajsko, kjer se je podražilo življenje zaradi triletne vojne za 126 odstotkov. Za nas je predvsem zanimivo, da imajo naše sosede mnogo nižje odstotke, tako na primer Grčija in Madžarska le 4 %, v državah okoli vojskujočih se držav, n. pr. v Švici 6 %, Belgiji in Norveški 8 %, Švedski 10 % in celo vojskujoča se Anglija le 14 %, dočim je v drugih državah beležiti le majhen porast cen, tako v Zedinjenih državah 1 %, Kanadi 2 %, Japonski 16 % itd. V Jugoslaviji so v zadnjem času poskočile cene od 26 % kar na 34 % in vendar smo v istem položaju, ako še ne v težjem kakor Grčija in Madžarska, pa tudi v vojni še ne sodelujemo. Draginja ubira pri nas svojo pot nemoteno navzgor, nihče nima moči, da bi jo ustavil.

Sama hrana je bila letos meseca januarja za 21.48 % dražja kakor meseca avgusta lanskega leta, februarja za 30.04 %, marca za 30.89 % in aprila za 34.41 %. Najbolj sta se podražili obleka in obutev, od lanskega avgusta do januarja za 25.88 %, februarja za 39.09 %, marca za 42.46 % in aprila za 46.89 %. Podražilo se je tudi kurivo, v sami Sloveniji mnogo bolj kakor drugod. Tako so bila zlasti bukova drva meseca aprila za 75 % dražja kakor avgusta lanskega leta.

Ako so se podražile življenjske potrebščine, so se povečali tudi življenjski stroški. Kakor javlja socialna statistična revija »Indeks«, ki izhaja v Zagrebu (gornji podatki o podražitvi hrane so njeni), izvemo, da so se povečali življenjski stroški do 30. aprila t. l. v primeri z lanskim avgustom za 29.13 %. Meseca oktobra so bili za 3.77 % višji kakor avgusta, novembra že 13.64 %, decembra 13.88 %, letošnjega januarja 16.77 %, februarja 24.39 %, marca 26.5 % in aprila 29.13 %.

Ista revija prinaša tudi zanimive številke o povišanju eksistenčnega minimuma za samskega delavca, ki je znašal letošnjega januarja 799.87, februarja 850, marca 863.70 in aprila 881.08 dinarjev. Če bi te številke pri-

merjali s stanom z višjimi potrebami, bi dosegli višje številke. Že skoki v zadnjih štirih mesecih očitujejo občuten porast cen najnujnejšim življenjskim potrebščinam.

V naši državi stoji naša banovina glede draginje na prvem mestu in Slovenci bi morali že iz lastnega interesa v prvi vrsti organizirati sistematični boj proti draginji. Zakaj pa so v bližnji Hrvatski na podlagi oblastnih uredb lahko ukrenili marsikaj, kar se pri nas ni zgodilo.

Proti draginji je izšla cela vrsta različnih ukrepov in uredb, njihov učinek pa je, kakor občutimo na lastni koži, ničev. Tudi vsi protidraginjski odbori ne bodo pomagali, dokler ne bo prave in smotrne protidraginjske akcije! Edini uspeh uredbe o kontroli cen je ta, da se cene sedaj zvišujejo z dovoljenjem oblasti, kar pa za konsumente nima nobene praktične vrednosti, ker je vseeno, kdo nam cene viša: oblast ali trgovci oz. karteli. Draginja bi se morala zaježiti vsekakor pri njenem izviru — kartelih, in od protidraginjskih določil se ne bi smeli izločiti poljedelski proizvodi. Skoraj vsi karteli so v tujih rokah in tako tuji ljudje sijajno žive na račun našega trpljenja. »Trgovski list« je zapisal pred kratkim tole: »Tribut, ki ga plačujemo tujcem, je tako visok, da nam nikdar nič ne ostane. Vsa naša beda izvira iz tega tributa« in dalje »Opraviti ta tribut, napraviti konec izkoriščanju našega ljudstva, to bi morala biti prva zahteva vseh strank in Jugoslavija bi doživela oni polet, o katerem so sanjali oni, ki so dali zanjo svoje življenje.«

Ker nimamo sistematične in dosledne borbe proti draginji, ni nič čudnega, da vidimo v praktičnem življenju take neskladnosti, ki dovoljujejo na eni strani višanje cen, na drugi strani pa grožnje z občutnimi kaznimi za vsak dvig cen. Tako pa lahko mirne vesti pribijemo, da je med nevtralnimi državami Jugoslavija ona, ki nosi draginjski rekord, dasiravno je ena najbogatejših dežel v Evropi. Naša država je tako bogata, da različni ukrepi proti draginji niso potrebni, ako bi prizadeti imeli le količkanj vesti. Vsak protidraginjski ukrep sproži plaz komentarjev in debat, kakor se je to zgodilo ob objavi uredbe o uvedbi dveh brezmesnih dnevo v tednu. V agrarni državi s tako razvito živinorejo se kaj takega čudno sliši, pa bi to že prestali, ako meso ne bi imelo tako visoke cene in ako se ne bi dražilo. Uredba o uvedbi dveh brezmesnih dnevo v tednu so posledica prevelikega izvoza, kakor ima vsa draginja tudi v tem svoj izvor.

Težkih posledic sedanje draginje za narodove življenjske sile je spoznala oblast, ko je izdala različne protidraginjske ukrepe in zadnji teden uredbo o pošiljanju brezvestnih spekulantov na prisilno bivanje in prisilno delo. Oblast je s tem pripoznala nevzdržnost trenutnih življenjskih prilik, uvideti bi pa morala tudi potrebo organizirane in sistema-

tične protidraginjske akcije, ker se bodo še vedno našli ljudje, ki bodo še nadalje dobro živeli ob izmožganju našega naroda. Za vsakega takega brezvestneža, ki napravi narodu in državi toliko škode, naj bi se določila eksemplarična kazen, pa čeprav bi jo vzeli iz srednjega veka, ker živimo v zelo resnih časih in ko moramo svojemu narodu ohraniti zdrave vse njegove fizične in moralne sile ter ga pripraviti za vsak primer. Draginja pa vse te sile zelo ograža, zato bi jo bilo treba zatreti z vsemi razpoložljivimi sredstvi.

Če so se podražile življenjske potrebščine, se morajo povišati tudi naši prejemki, ker le s tako skladnostjo bi prizanesli delavcu in uradniku s težkocami, ki jih draginja nosi s seboj in ker je vsako drugačno postopanje in tolmačenje škodljivo za posameznika, družino, narod in državo. V času, ko mora biti narod strnjen v nerazdružljivo celoto, prežet ene misli in enega hotenja, so vsi taki poizkusi prenevarni, ker je vsekakor tudi notranja fronta potrebna največje pozornosti.

Narodova moralna pripravljenost

Mali narod čuti v težkih dneh še posebno svojo majhnost. Ljudje so kakor preštet, in drug za drugega skoraj vemo, kako misli, čuti in kako bi se obnašal, ako bi ga zadela katera nesreča. Vidni so junaki, poznamo cagavce, na oči padajo človeku malodušneži in plašljivci, znani so renegati in izdajalci — vse tako zvano narodno občestvo je kakor na dlani. V težkih dneh opazimo marsikaj, česar inace ne bi mogli zaslediti, ob majhnosti pa so posebno vidni veliki grehi, ki so jih uprižarjali skozi večjo ali krajšo dobo nad narodičem mali in veliki pastirji, ki so gonili svoje črede in čredice v obljubljeni, a nikoli doseženi Kanaan, pri tem pa vsak po svoje govorili, učili, dvigali in vzgajali svoj narod. Zasedujoč osebne koristi, kar je pri malem narodu in malih voditeljih skoraj pravilo, je marsikdo vsejal ljuliko, plevel, da jasna misel nikoli ni mogla do svojega popolnega izraza.

Ako nas je čas presenetil, je to le znak, da se pri Slovencih vedno nekaj zamudi; ako nas je našel pripravljen, pa smo dokazali svojo narodno in politično zrelost, samozavest, ki je gonila sila optimizma in vere v bodočnost. Vse je mogoče, tudi da mnogi posamezniki padejo; toda naroda, če je pripravljen in utrjen, ni mogoče uničiti!

Danes nima pomena, da bi drug drugemu očitovali grehe preteklosti. Zadostno je njih spoznanje. Zadosti je, da vidimo, kako je. Vendar je malodušnost odveč. Čeprav rodi lahko nasilje nad malim narodom strašne krvave posledice, ne bi smel nihče izgubiti vere v narod, če je prepričan, da so njegove njive zorane. Zato za male narode ni toliko važna fizična moč, temveč moralna pripravljenost, pozitivna vzgoja in izobrazba in globoko državljansko čustvovanje.

Sola se je preteklo dobo mnogo trudila za ta ideal. Toda tu imamo tudi primer, česa v bodočnosti ne smemo zanemarjati. Velike važnosti je uma svetli meč!

Slovenski mali prepirčki

Okrog nas divja strašna vojna vihra in ves svet čaka v negotovosti, kakšen bo konec. Belo pleme je v pokoljih, kakršnih svet še ni videl. Najmodernejša orožja sekajo globoko brazdo v knjigo zgodovine, in po tej brazdi teče že mesece dobra kri tisočev in tisočev, ki z življenjem oblikujejo novi družbeni red. Da je vse to le uvod v novi družbeni red, ni mogoče dvomiti. Ali pa je vojna, ki nastaja, obenem tudi polom belega plemena, tako rekoč smrt Evrope, ki je danes vladarica skoraj

Usebna:

Imperativ časa.
Jugoslovansko učiteljsko udruženje — narodnim učiteljem.
In zopet draginja.
Narodova moralna pripravljenost.
Slovenski mali prepirčki.
Razpis službenih mest.
Ob razpisu učiteljskih mest.
Borba proti tuberkulozi.
Strokovni gospodarski tečaj.
Kmečke fante v kmetijske šole.
UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ: Dragi tovariš urednik!
Splošne vesti. — Osebne zadeve. — Kaj vse pišejo. — Mladinska matica. — Učiteljski pevski zbor. — Naša gospodarska organizacija. — Šolski radio. — Stanovska organizacija JUU.

vse Zemlje in s svojim genialnim duhom voditeljica celokupne človeške kulture in civilizacije, je s strahom pričakovati. Kakor koli bo boj končal, bo na obeh straneh pustil ruševine in — kakor popolnoma pravilno slutim — ne bo se vedelo, kdo je zmagovalac, kdo premaganeč. Bližamo se letom strahote in groze, kakršnih človeška zgodovina ne pomni. Bije se usodni boj za velike in male — za stoletja.

Spričo strahot, ki nas obdajajo, so vsi naši domači spori in sporčki, katerim nekateri še vedno pripisujejo bog ve kakšno važnost, prave malenkosti. Tule mali preprički, pa celo dokazovanja s pestjo, ki smo jih imeli pred kratkim priliko opazovati n. pr. pred univerzo v Ljubljani, so v velikih časih znak, da se ne zavedamo resnosti položaja, v katerem se nahaja ves svet z nami vred in da ne moremo

in ne znamo prekiniti žalostne slovenske igre dveh ali treh političnih taborov. Ob pogledu oziroma ob zamisli na tragiko Evrope in na kri, ki teče v potokih, so idejna igračka po naših vaseh in trgih in magari tudi v Ljubljani, ki je naša glava, žalosten pojav neresnih razmer, ki jih je treba v imenu naroda obžalovati in obsoditi. V času, ko je sloga vir globoke moralne narodove pripravljenosti in najbudnejša straža zoper katero koli presenečenje, rešujejo pri nas ideje ter se tepejo in kregajo za najrazličnejše ideologije, kakor da smo samo Slovenci v tem merodajni in odločilni! Ali je tega treba?

Ko pa je važno trenutno samo to, da imamo vsi skupaj v srcih, pred očmi in v mislih samo eno:

Jugoslavijo! P.

Razpis službenih mest

V »Službenih novinah« od 16. maja t. l. razpisana sledeča mesta:

Mesta, za katera je potrebno 5 let službe:

Srez Maribor d. breg: Studenci 1 meš.
Srez Ptuj: Hajdina 1 meš.
Srez Slovenj Gradec: Šoštanj 1 meš.

Vasi:

Srez Brežice: Dobova 1 meš.; Kapele 1 meš.; Orešje 1 žen.; Pečice 2 žen.; Pišce 1 meš.; Podgorje 1 žen.; Podsreda 1 meš.; Sromlje 1 meš.; Vel. Došina 2 meš.

Srez Celje: Dramlje 1 žen.; Frankolovo 1 meš.; Svetina 1 žen.; Galicija 2 meš.; Sv. Jurij ob T. 1 meš.; Sv. Pavel 1 meš.; Nova cerkev 1 meš.

Srez Črnomelj: Adlešiči 1 meš.; Čeplje 1 meš.; Dragatuš 1 meš.; Sinji vrh 1 žen.; Stari trg 1 meš.; Drašiči 1 žen.; Podzemelj 1 žen., 1 meš.; Radatoviči 1 meš.

Srez Lendava: Benica 1 žen.; Dol. Bistrica 1 žen.; Srednja Bistrica 1 žen.; Črensovci 1 meš., 1 meš.; Dobrovnik 1 meš.; Gabrje 1 žen.; Gomilica 1 meš.; Izakovci 1 meš.; Gor. Lakoš 1 meš.; Nedelica 1 meš.; Odranci 1 žen.; Pince 1 meš.; Vel. Polana 1 žen.; Trnje 1 meš.; Turnišče 1 meš., 1 žen., 1 meš. — vsega 3.

Srez Gornji grad: Radmirje 1 meš.
Srez Kamnik: Gozd 1 meš.; Moravče 1 meš.; Sela 2 meš.; Smartno 2 meš.; Sv. Trojica 1 meš.; Zg. Tuhinj 1 meš.; Vrhpolje 1 žen.

Srez Kočevje: Banjaloka 1 žen.; Fara vas 1 žen.; Kočevska Reka 1 meš.; Koprivnik 1 žen.; Livold 1 žen.; Loški potok 2 žen.; Mohorje 1 meš.; Mozelj 1 žen.; Polom 1 meš.; Rajhenau 1 meš.; Struge 1 meš.

Srez Slov. Konjice: Slov. Konjice 1 meš.; Sv. Kunigunda 1 žen.; Prihova 1 meš.

Srez Kranj: Jezersko 1 meš.; Št. Urška gora 1 žen.; Voklo 1 meš.

Srez Krško: Bučka 1 žen.; Št. Jernej 2 meš.; Kal 1 žen.; Leskovec 2 meš.; Vel. Podlog 1 žen.; Raka 1 meš.; Studenec 1 meš.; Svibno 1 meš.; Škocjan 1 meš.; Trebelno 1 žen., 1 meš.; Tržišče 1 meš.; Klenovik 1 meš.

Srez Laško: Jurklošter 1 žen.; Reka 1 žen.; Št. Rupert 1 žen.

Srez Litija: Dole 1 meš.; Sv. Gora 1 žen.; Hotič 1 žen.; Javorje 1 meš.; Prežganje 1 meš.; Ribče 1 žen.; Štanga 1 meš.; Št. Vid 1 meš.; Znojile 1 žen.; Dobovec 1 žen.

Srez Ljubljana okolica: Golo 1 meš.; Št. Jošt 1 meš.; Podlipa 1 meš.

Srez Ljutomer: Cven 1 žen.; Kapela 1 meš.; Mala Nedelja 1 žen.; Stanetinec 1 meš.; Štrigova 2 meš.; Veržej 1 žen.; Železna gora 1 žen., 2 meš.

Srez Logatec: Bloke 1 meš.; Rakek 1 meš.; Sv. Trojica 1 žen.; Sv. Vid 1 meš.

Srez Maribor levi breg: Sv. Ana 1 žen.; Sv. Anton 1 meš.; Sv. Benedikt 1 žen., 1 meš.

Jarenina 1 meš.; Sv. Jurij ob P. 1 meš.; Sv. Križ 1 meš.; Marija Snežna 1 žen.; Sv. Rupert 1 žen., 1 meš.; Selnica 1 meš.

Srez Maribor desni breg: Sv. Martin 1 meš.; Ruše 1 meš.; Tinje 1 žen.

Srez Murska Sobota: Bakovci 1 meš.; Bodonci 1 žen.; Cankova 1 meš.; Dol. Slaveči 1 žen.; Fokovci 1 žen.; Gor. Lendava 1 meš.; Gerlinci 1 žen.; Hodoš 1 žen.; Kančevci 1 žen.; Kramarovič 1 žen.; Kruplivičnik 1 žen., 1 meš.; Kuzma 1 meš.; Pertoča 1 žen.; Prosenjakovič 1 žen.; Serdica 1 meš.; Sv. Jurij 1 meš.; Tišina 1 meš.; Vidonci 1 žen.

Srez Novo mesto: Ambrus 1 meš.; Bela cerkev 1 žen.; Čermošnjice 1 meš.; Dolž 1 meš.; Mirna peč 1 meš.; Dol. Nemška vas 1 žen.; Stopiče 1 meš.; Smihelj pri Žuž. 1 žen.; Toplice 1 meš.; Zagradec 1 meš.

Srez Dravograd: Črneče 1 žen.; Mežica 1 meš.; Podpeca 1 žen.; Remšnik 1 meš.; Trbojnje 1 žen.

Srez Ptuj: Sv. Bolfenk v Slov. gor. 1 žen.; Hum 1 meš.; Sv. Lovrenc v Sl. gor. 1 meš.; Sv. Marjeta 1 meš.; Sv. Miklavž 1 meš.; Sv. Tomaž 2 meš.; Sv. Urban 1 meš.; Sv. Barbara 1 meš.; Sv. Duh 1 žen.; Naraplje 1 žen.; Nova cerkev 1 meš.; Sela 1 žen.; Zavrč 2 meš.

Srez Slovenj Gradec: Pameče 1 meš.

Srez Škofja Loka: Sv. Lenart 1 meš.; Lučine 1 žen.; Podlonk 1 meš.; Sovodenj 1 meš.; Trata 1 žen.; Buče 1 meš.; Dobje 2 meš.; Sv. Florijan 1 žen.; Kozje 2 meš.; Loka 1 meš.; Pilštanj 1 meš.; Polje 1 žen.; Prevorje 1 žen.; Pristava 1 žen.; Stoperce 2 žen.; Sv. Vid pri Pl. 1 meš.; Zetale 1 meš.

RAZPIS PROSTIH UCITELJSKIH MEST

Kraljevska banska uprava v Ljubljani opozarja učiteljstvo, da morajo prizadeti po ministrskem razpisu 111., br. 25.684, z dne 11. t. m., vložiti zadevne prošnje pri šolskih upraviteljstvih najpozneje do 25. t. m.

V zvezi s tem se pripominja, da je v Soštanju prosto mesto le za učitelja pomožnega oddelka, dočim v Studencih in na Hajdini sedaj sploh ni prostih mest. Prav tako tudi doslej niso prosta mesta v Št. Vidu pri Stični, Dol. Nemški vasi, Drašičih in Tinju.

Pač pa so poleg v »Službenih novinah« objavljenih mest prosta še tale: Skopice (Krško) 2, Janče (Litija) 1, Konjšica (Litija) 1, Križevci (Ljutomer) 1, Stogovci (Ljutomer) 1, Črna (Dravograd) 1, Kotleje (Dravograd) 1, Kapla (Dravograd) 1, Planina (Črnomelj) 1, Ženavlj (Murska Sobota) 1 in v ambulantni šoli Šokat - Podvolovjek (Gornji grad) 1.

Načelnik prosvetnega oddelka:
Dr. Sušnik s. r.

Ob razpisu učiteljskih mest

§ 93. zakona o ljudskih šolah pravi, »da število praznih učiteljskih mest objavlja minister prosvete konec vsakega šolskega leta.« § 87. pa določa, da se premetitve praviloma izvršujejo samo konec šolskega leta. V času, ko traja šolsko delo (od septembra do junija) se ne morejo izvršiti premetitve po prošnji. O izjemah, ako ne nasprotujejo službenim interesom, odloča minister prosvete. Konec šolskega leta, a najkasneje do 5. julija dostavlja banska uprava ministru prosvete predlog za razpored učiteljev podrejenih narodnih šol. Premetitve se morajo izvršiti do 15. avgusta in premeščeni učitelji morajo biti na novih službenih mestih do 25. avgusta.

Zakon o ljudskih šolah določa, da se izvršujejo premetitve praviloma samo konec šolskega leta. Ta določba je popolnoma pravilna. Ni mi treba poudarjati kako škodo trpi mladina pri izmenjavanju učiteljev med šolskim letom. Vsak učitelj ima svoj podrobni načrt in sebi lastno metodo oziroma način podajanja. Pri vsaki izmenjavi razrednika trpi sistematičnost, enotnost in kontinuiteta. Že samo dejstvo, da potrebuje vsak učitelj 1 do 2 meseca preden dobera spozna učence, govori proti premeščanju med šolskim letom. Brez temeljitega poznanja učencev, njih duševnih zmognosti, socialnih razmer in gospodarskih prilik šolskega okoliša in delovnega, krajevnim razmeram adekvatnega pouka. Ako je razrednik izmenjan med letom, sta 2 meseca za učence izgubljena in še trpi sistematičnost in enotnost pouka. Glede na gornje je zakonodavec v § 97. izrecno poudaril, da se izvršujejo premetitve samo konec šolskega leta. Izvzeti so primeri, ki jih minister prosvete smatra za opravičljive za premetitve tudi med šolskim letom, če to dopuščajo službeni interesi. Tak opravičljiv razlog je n. pr. težka bolezen.

Ko izide razpis službenih mest, vložijo učitelji prošnje, v kateri prosijo za 1 ali več mest z eno prošnjo. Te prošnje mora šolski upravitelj poslati do 25. maja sreskemu načelstvu. Sresko načelstvo dostavlja prošnje kralj. banski upravi. Banska uprava pregleda prošnje in sestavi skupen predlog, ki ga pošlje najkasneje do 5. julija ministrstvu prosvete. Ministrstvo izvrši razpored do 15. avgusta in 25. avgusta morajo biti vsi premeščeni učitelji na novih službenih mestih. Važno je, da se izvršijo premetitve pravočasno, t. j. da so učitelji z novim šolskim letom na novih službenih mestih. Dogajalo se je, da je bilo učiteljstvo premeščeno šele oktobra ali decembra, namesto avgusta. Tak učitelj se ni prav vživel v razmere in razred na starem službenem mestu, ker je živel že v drugem kraju. Najlepše je, da se izvršijo izmenjave pred pričetkom šolskega leta. Koristno bi bilo, da bi se premetitve objavile že 1. avgusta, da bi imeli učitelji in učiteljske družine več časa za selitev in ureditev stanovanja.

§ 98. zakona o ljudskih šolah določa, da se mora oblast ozirati pri sestavljanju premetitvenih predlogov na sledeče okoliščine: 1. uspeh v šoli, 2. uspešno delo v podeželskih šolah, v nerazdeljenih šolah in težjih krajih, 3. izvenšolsko kulturno in gospodarsko delo, 4. rodbinske razmere, 5. daljša službena doba. Vrstni red je dober. Glavni činitelj mora biti uspeh v šoli. Ta uspeh se določa po službeni oceni. Zato je včasih odločitev prav težka, ker ima lahko več kandidatov isto službeno oceno. Poleg službene ocene sodiloča izvenšolsko delo in rodbinske razmere. Tudi ta 2 činitelja nista brezpomembna. V krajih, kjer je potreba po kmet. oz. gospodarskih delavcih, bo imel prednost učitelj, ki se aktivno udejstvuje na dotičnem poprišču. Glede rodbinskih razmer naj pripomnim, da se vse pre-

malo upoštevajo. Če je mesto prosto, naj ga dobi prvenstveno mož oz. žena. Dogajajo se primeri, da dobi kraj nekdo, ki je mlajši, se izvenšolski ne udejstvuje in nima nobenih po zakonu določenih prednosti pred učiteljem — možem oz. učiteljico — ženo. Kako more taka krivica vplivati na moža oz. ženo, v času, ko se toliko propagira nastanek družin, si lahko vsakdo sam misli. Ali drug primer, da dobi mesto ali bližino mest mlajši učitelj (-ica), starejši učitelj družinski oče, ki ima otroka za srednjo šolo, pa mora čakati. Ne zavzemam se za neke privilegije družin, podčrtati hočem le, da je rodbinski razlog prevažen činitelj pri podeljevanju mest. Saj je družina najvažnejša edinica narodnega in državnega občestva. Pri sestavljanju predlogov naj ima odločilno besedo šolsko in izvenšolsko delo, rodbinske razmere in dolgotrajna služba. Vsi ti činitelji se morajo vsestransko preresetati in na podlagi objektivne presoje dati mesto tistemu, ki si ga najbolj zasluži. Vsi drugi izvenšolski razlogi pa naj odpadejo, predvsem pa politična pripadnost in protekcija. Vedno in povsod se moramo boriti za poštene in objektivne premetitve. Premetitve morajo biti take, da jih oblast lahko pred vsakomur brani z dejstvi.

V »Službenih novinah« in današnjem »Tovarišu« je izšel razpis učiteljskih mest. Ne mislim se dolgo pečati z njim, navesti hočem le nekaj pripomb. V razpisu pogrešam mesta v Ljubljani, Mariboru, Celju in krajih s popolno srednjo šolo, pač pa je razpisanih dosti mest v lendavskem, kočevskem, soboškem srezu. Razpisana so mesta na nižeorganiziranih šolah. Zasedba teh šol dela vedno večjo preglavico. Vsakdo se brani eno- in dvorazrednice. Najboljši in najobjektivnejši bi bil način, da bi se šole kategorizirale. Novince naj bi po enoletnem službovanju na višje organizirani šoli, kjer bi se vpeljali v šolsko in administrativno delo, premetili na eno- in dvorazrednice. Po 2—3 letih službe pa bi se izmenjali z novimi vsi, ki bi prosili za premetitve. Tako bi službovali na slabih šolah kratek čas vsi in ne, da ostanejo nekateri na enorazrednicah 10 let, drugi jih pa ne vidijo

Borba proti tuberkulozi

Vsakemu jetičniku bolniško postelj!

Jetika je naša najbolj razširjena ljudska bolezen. Saj ima skoraj vsaka druga ali tretja družina med sabo kakega jetičnika. Po vojni so nekateri idealisti začeli z odločno borbo proti tej strašni morilki našega naroda in moremo reči, da bolezen upada. Seveda nje grozota z ozirom na človeka in njegovo okolico ni pojenjala in še vedno kosi na široko in globoko. Kogar zasledimo mladega umrlega v časopisju, ga je gotovo pobrala tbc. In koliko je teh, za katere širša javnost ne zve! Toda borba zoper njo se vrši že kolikor mogoče zdržno in vztrajno in dasi povsem še ne totalno, je vendarle zagrabila na pravem mestu in pokazala na zadržke, ki so pri zatiranju te morilke človeštva odločilnega pomena.

Če naglašamo, da je jetika ljudska bolezen, ki ogroža radi slabih socialnih razmer mnoge zdrave, bi bilo razumljivo, da se borimo zoper njo s številnimi ljudskimi zdraviliščji ali bolnicami, kamor bi se tudi socialno nizko stoječi ali revni Slovenci mogli v svoji nesreči zateči. A kaj v resnici vidimo? Maloštevilni sanatoriji za pljučno bolne za reveža ne pridejo v poštev, ker so predragi. Naše javne bolnice imajo omejeno število postelj in so za jetičnike, kjer ni samostojnih oddelkov, bolj hiralnice kot bolnišnice. Večina bolnikov hira doma in še ogroža zdravje in življenje sostanovalec. Poudariti je treba, da je za marsikatero bolnika pravočasni prihod v bolnišnico v zdravljenje k specialistu rešitev pred prezgodnjo smrtjo in korak k popolnemu ozdravljenju. Žal, kot rečeno, ni ljudskih zdravilišč! Seveda to, namreč ustanovitev cenjenih ljudskih zdravilišč, bi bila prva etapa k uspešnemu zdravljenju tuberkuloze. Druga etapa pa bi morala biti ustvaritev takšnega življenja socialno šibkih plasti naroda, da bi ne bilo treba več govoriti o enosobnih družinskih stanovanjih ali o stalnem stradanju. Odstraniti socialne vzroke jetike je torej tudi tisto vprašanje!

nikoli. V mestih naj se službe podelje predvsem starejšim učnim močem in družinam. Zadnja leta ni bilo razpisano nobeno službeno mesto v Ljubljani in Mariboru. Ne vem, če so res zasedena mesta, vendar se ne morem sprijazniti z dejstvom, da nam je z dežele zaprta pot v mesto. Preseneča tudi malo število razpisanih mest. Razpisanih je komaj 204 službenih mest, t. j. 5 %, dočim bo prosilo za premetitve 600 učnih moči. Da bi bilo na razpolago več mest, naj bi se do 1. aprila izjavili vsi učitelji (-ice) ali bodo prosili za premetitve. Ta mesta naj istotako pogojno razpšejo, da bodo imeli prosilci večjo izbiro, ali pa se naj to vprašanje reši na kak drug način.

Slika razpisanih mest je sledeča:

	moš.	žen.	meš. paj.	Sku.
Mesta s 5 službenimi leti	2	4	8	14
Celje	—	2	6	8
Črnomelj	1	3	5	9
Dolnja Lendava	2	7	9	18
Gornji grad	—	—	1	1
Kamnik	—	2	7	9
Kočevje	—	7	5	12
Konjice	1	1	1	3
Kranj	1	1	1	3
Krško	3	5	7	15
Laško	—	3	—	3
Litija	—	4	6	10
Ljubljana okolica	—	—	3	3
Ljutomer	—	4	4	8
Logatec	1	1	2	4
Maribor desni breg	—	—	3	3
Maribor levi breg	1	4	6	11
Murska Sobota	2	11	6	19
Novo mesto	1	4	5	10
Dravograd	—	3	2	5
Ptuj	—	4	11	15
Slovenj Gradec	—	—	1	1
Škofja Loka	—	2	3	5
Šmarje pri Jelšah	2	6	7	15
Skupaj	17	78	109	204

Razpisanih je 17 moških (!), 78 ženskih in 109 mešanih službenih mest. -a-

lah in ki so s svojim dosedanjim delom pokazale resno voljo za poklicno vzgojo in izobrazbo kmečke ženske mladine. Prednost pri sprejemu bodo imele učiteljice, hčerke kmečkih staršev.

Prošnjo za sprejem v gospodinjski tečaj je uradnim putem predložiti kralj. ban. ki upravi do 15. junija 1940. Prošnji mora biti priložena: a) službena razpredelnica ali izpisek iz uslužbenskega lista, b) uradna izjava nadaljevalnošolskega odbora, oziroma občine, da bo v njenem okraju v prihodnjem letu delovala gospodinjsko-nadaljevalna šola. Prošnja mora biti kolkovana z banovinskim kolkom za din 10.—.

Učiteljice bodo imele popolno oskrbo v Zavodu šolskih sester v Mariboru. Za delno kritje stroškov te oskrbe in za izdatke nri kuhanju in gospodinjstvu plačajo učiteljice vodstvu tega zavoda din 350.—. Ostale stroške bo krila banska uprava.

Kmečke fante v kmetijske šole!

Na Banovinski vinarski in sadjarski šoli v Mariboru se bo pričelo novo šolsko leto 15. septembra. Šola je dvoletna in ima internat za 60 gojencev ter 100 ha veliko posestvo z vsemi kmetijskimi napravami in potrebnimi gospodarskimi objekti.

Za sprejem je potrebna starost najmanj 16 let in z dobrim uspehom dovršena osnovna šola. Kmečki sinovi, ki bodo ostali po končani kmetijski šoli doma, imajo pri sprejemu prednost. Mesečna vzdrževalnina se določi po premoženskih razmerah prosilcev ter znaša od din 75.— do največ din 300.—.

Lastnoročno pisane prošnje, kolkovane z banovinskim kolkom za din 10.—, naj se pošljejo ravnateljstvu najkasneje do 15. julija.

Prošnji je treba priložiti: 1. krstni list; 2. domovnico; 3. odpustnico, oziroma zadnje šolsko spričevalo; 4. spričevalo o npravnosti pri tistih prosilcih, ki ne vstopijo v zavodu neposredno iz kakšne druge šole; 5. obvezno izjavo staršev, oziroma varuha, s katero se zavežejo plačevati stroške šolanja, kolikor jih odpade nanje (banovinski kolek za din 4.—); 6. obvezno izjavo staršev ali varuha samo tistih prosilcev, ki računajo na banovinsko ali kako drugo podporo, da bo njihov sin, oziroma varovanec ostal po dovršeni šoli na domačem posestvu, v nasprotnem primeru pa da se zavežejo povrniti zavodu prejeta podporo (banovinski kolek za din 4.—); 7. uradno potrjeno občine: a) o velikosti posestva v hektarih, b) o višini direktnih davkov, c) o številu družine, posebej še o številu neprekskrbljenih otrok, o zadolženosti ter še o drugih družinskih razmerah, ki bi utegnile vplivati na velikost podpore.

To potrjeno občine morajo priložiti samo tisti prosilci, ki žele dobiti banovinsko podporo ali podporo okrajnih kmetijskih odborov za šolanje. Za banovinsko podporo je treba zaprositi obenem v prošnji za sprejem, za podporo okrajnih kmetijskih odborov pa zaprosijo gojenci preko ravnateljstva, ko so že sprejeti.

Podrobnejša pojasnila daje na željo ravnateljstvo.

—t Peresa, svinčnike, kuverte, črnila, pi-sarniške in šolske potrebščine si najceneje dobavite v Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani.

UČITELJI PRIPRAVNIKI IN NJIHOV POLOŽAJ

Dragi tovariš urednik!

Šolsko leto se bliža svojemu koncu in s tem v zvezi je postalo aktualno vprašanje premestitve nas mladih slovenskih učiteljev v Južni Srbiji nazaj v Slovenijo. Prišel je čas za odločitev. Toda, verjemite mi, dragi tovariš urednik, da ne vem, kaj naj storim. Poglejte v čem je stvar:

V »Tovarišu«, ki ga prejemam in v drugih slovenskih časopisih, v kolikor jih dobim, stalno čitam o napadih na nas — slovenske učitelje. V visokih planinah ob bolgarski meji živim, daleč od vsega tega dogajanja, pa si zato ne morem ustvariti jasne slike, zakaj vsi ti napadi. Prav za prav ne, saj sem si ustvaril jasno sliko o vsem tem, in trdno sem uverjen, da je ta moja slika prava, ker sem vse do zadnjega živel v Sloveniji, pa jo dobro poznam. Toda kaj mi pomaga to, če se vrnem nazaj v Slovenijo, pa bom tam slab učitelj, narodu škodljiv, zapeljivec njegov in ne vem, kaj še vse. In če bi tudi hotel biti drugačen, verjemite mi, dragi tovariš, saj ne bom mogel. Ni, da bi v svojem trindvajsetem letu menjal svoje prepričanje in svojo naravo, to bi se moglo storiti takrat, ko sem bil še otrok, ko prepričanja še nisem imel, zdaj pa je prepozno. Slab in nenaroden učitelj, narodu škodljiv in zapeljivalec njegov, vidite tovariš urednik, pa zopet nočem biti. Zato res ne vem, kaj naj storim.

Poglejte, tu doli učim deco tega naroda, ki ga v začetku, ko sem prišel, prav nič nisem poznal, ne njega samega, ne duše njegove in ne njegovih potreb. Pa mi ni nihče rekel, da sem tujec, da nisem odrasel sredi njih in iz njih. Kot katolik sem naučil njihovo najmlajšo deco v prvem razredu, v njihovi pravoslavni veri se pokrižati, pravoslavni očenaš moliti, še sedaj jih učim, vse štiri razrede, pravoslavne veroizpovedi, ker duhovnik ne more priti tako daleč v te moje hribe. In vsak dan prekrižam roke na prsih z njimi, da molimo pravoslavno molitev pred in po pouku. Kadar je hišna slava pri kakem kmetu, se pri obredu rezanja kolača prekrižam po naše, molim po naše. Pa, vidite, še nihče mi ni očitil, da sem katoličan in da sem zato narodu tujec, da odtujujem njihove otroke Bogu in da je naša šola brez Boga. Ni ga, ki bi me sovražil, ne za to, ne za ono. Nasprotno, verjemite mi, zelo radi me imajo in boje se, da drugo leto ne bi odšel. Pa ne mislite, da morda niso verni, in da jim je zato vse eno, kakšne vere je njih učitelj. Ne, tovariš urednik! Vi sami dobro veste, da je bila njih vera in cerkev tista, ki jim je ohranila njih narodno zavest in ponos, njih ljubezen do svobode in svoje zemlje, da niso utonili v turškem morju, ki jih je preplavilo za dolgo dobo 540 let. Vera in cerkev jih je rešila — kako bi se moglo to zgoditi, če narod ne bi bil veren.

Nisem jih učil, kako naj sejejo in orjejo — »kako prideluje se krompir najbolji, kako odpravljajo se ovcam garje« — kot sta zapisala Prešeren in »Toti list«, pa me imajo vseeno radi. Da sem dober učitelj, pravijo. Nisem jim ustanavljal prosvetnih društev, niti drugih, pa zopet me imajo radi. To spravljajte, gospod urednik, v zvezo z njih kulturo. To je prava srčna kultura. Neka širina je v srcih teh ljudi tukaj, nič zaprtega in nič črnega ni v njih dušah. Zreli in zdravi so ljudje v svojih srcih, kajti veliko trpljenje jih je napravilo zrele. Prav naj mojo vasjo, tovariš urednik, so planine »Čupino brdo« in »Redke bukve«, ki sta v svetovni vojni tako jasno dokazali zrelost in življenjsko sposobnost tega naroda.

Upam, da me, tovariš urednik, sedaj razumete, zakaj res ne vem, kaj naj storim. Ali naj se vrnem nazaj v Slovenijo ali naj ostanem tukaj. Tujec v slovenski zemlji, kot učitelj, ne bo hotel postati. Ne hotel bi, da bi narodu škodoval in ga zapeljeval. Razumeli pa me boste, da tukaj zopet ne bi rad ostal. Mlad sem še, pa mi je težko živeti brez duševne hrane, ki jo tu nimam.

Veste — tovariš urednik — v tistih treh letih, ko sem čakal na učiteljsko službo, sem si služil kruh v pisarnah trgovskih podjetij. Svetujte mi, ali ne bi bilo bolje, da se vrnem zopet nazaj v trgovino. Vse nekam bolj pošteno se mi zdi tam, kot pa je poštenje pri napadih na slovensko učiteljstvo. Se ne godi tudi Vam tako, gospod urednik?

Vidite, zarad vsega tega, ne vem kaj bi. Vi ste najbližji temu dogajanju, zato sem se obrnil na Vas za svet. Pričakoval ga bom. Prosim Vas. Če pa od Vas ne dobim, se bom obrnil na uredništva vseh slovenskih časopisov zanj. Pa mi ne zamerite tega zadnjega stavka.

Vas tovariško pozdravljam!

DRAGI TOVARIŠ!

Prav dobro razumem, da so razni napadi na učiteljstvo delovali na Vas tako porazno, da se sprašujete, ali bi bilo bolje ostati na sedanjem mestu nego zaprositi za premestitev v Slovenijo. Naj Vam svetujem, pravite! Toda tega ne morem. Če zadevo dobro premislite, boste uvideli, da je vendarle najpametneje, če zadevo sami preudarite in se odločite za ono, kar se Vam dozdeva boljše.

Glede napadov samih Vam pa v tolažbo povem, da ti ne prihajajo iz ljudstva, marveč so samo umski proizvodi nekaterih prenapetih, ki bi seveda prav radi pridobili popoln vpliv na ljudstvo in mu sugerirali svojo voljo. Toda tudi naše ljudstvo ima svoje poglede na učiteljstvo in ga spoštuje in ceni, čeprav to nekaterim posameznikom ni po volji.

Tovariške pozdrave Vam pošilja

urednik.

Splošne vesti

— **Zadruga »Učiteljski dom«** razpisuje službo upravnika. Prosilci, ki morejo biti samo upokojeni učitelji, naj predložijo svoje prošnje »Učiteljskemu domu« v Ljubljani, Žibertova ulica 27, najkasneje do 8. junija t. l. Pozneje dospelje prošnje se ne bodo upštevale. V prošnji naj prosilci navedejo število družinskih članov in kratek opis svojega življenja. Službo bo nastopiti najkasneje 15. julija 1940.

— **Loterija za dograditev šole.** Krajevni šolski odbor v Lokavcu pri Rimskih Toplicah gradi novo šolsko poslopje, ki je še v surovem stanju. Ker za nadaljevalna dela ni denarnih virov, a je dograditev šole nujna,

privedi krajevni šolski odbor dne 29. junija 1940. loterijo, katere čisti dobiček je namenjen za nadaljevalna dela pri gradnji novega šolskega poslopja v Lokavcu. — **Upraviteljstvo šole,** odnosno krajevni šolski odbor se obrača zlasti na učiteljstvo s prošnjo, da podpre našo težnjo z vso naklonjenostjo in nam pomaga dograditi novi šolski hram s tem, da čimbolj aktivno pomaga pri razpečevanju srečk. — Ker živimo v nejasni situaciji, zato bo naše delo dvojno težko, toda prav radi tega naj ne bo učitelja med nami, ki bi odklonil svojo pomoč, kajti dvojno potrebna je. Za trud in požrtvovalnost se najtopleje vnaprej zahvaljuje **Pavlič Ivan**, preds. kraj. šol. odbora; **Meta Feldin Kunčeva**, šol. upr.

Osebne zadeve

— **V IV./2. položajno skupino** je napredoval **Mihelič Josip** v Ljubljani.

— **V V. položajno skupino so napredovali:** **Lavrič Pavel** v Ljubljani, **Omerza Marija** v Trbovljah, **Štular Franc** v Ljubljani, **Zenkovič Ema** v Trbovljah, **Podlesnik Franica** v Ribnici na Pohorju, **Mravljak Karel** v Zrečah.

— **V VI. položajno skupino so napredovali:** **Grom Milan** v Babnem polju, **Bizjan Franc** v Trziču, **Štubelj Miroslav** v Murski Soboti, **Golobič Amalija** v Seranjevcih, **Kamberger Jože** v Murski Soboti, **Ferenčak Edmund**, **Dol pri Hrastniku**, **Rojec Ana** v Litiji, **Hribnik Vida** v Frankolovem, **Šetinc Matija** pri Sv. Pavlu pri Preboldu, **Kurdijan Karolina** v Šmarjah pri Jelšah, **Šetin Marija** v Šmartnem pri Gornjem gradu, **Gorup Celestina** v Krčevini, **Zdešar Dora** na Brezjah, **Ljubljana-okolica**, **Kraševac Danica** v Toplicah pri Litiji, **Ozmet Cecilija** pri Sv. Tomažu pri Ptuj, **Gošutnik Silvester** pri Sv. Pavlu pri Preboldu, **Bratko Rudolf** v Radečah pri Zidanem mostu, **Taufar Vida** v Stični na Dol., **Virant Stanko** v Dolnji Lendavi, **Verčovnik Josip** v St. Ilju pri Velenjah, **Pavlič Ivan** v Koblju pri Slovenj Gradcu, **Osterc Jožica** v Kapeli pri Ljutomeru, **Zehelj Alfred** v Gornjem gradu, **Vončina Drago**, okr. šolski nadzornik v Črnomlju, **Jančigaj Stanislav** pri Sv. Juriju ob Taboru, **Lenarčič Mihael** v Stari lipi pri Črnomlju, **Petrič Jerica** v Šmihelu pri Novem mestu, **Justina Marija** v Murski Soboti, **Kreft Ana** v Ljubljani, **Soban Marija** v Šmarju pri Grosupljem, **Jetnik Stefanija** v Mariboru, **Vindišman Terezija** v Hajdini, **Pahor Angela**, Sv. Kungota, **Keržič Franciška**, D. M. v Polju, **Horvat Janko**, Ba-

kovci, **Serajnik Angela**, **Dovje** pri Radovljici, **Mah Leopold**, **Šmarje** pri Jelšah, **Firman Ana**, **Toplice (Litija)**, **Počak Leopoldina**, **Radmirje (Gornji grad)**, **Hvala Franc**, **Krtina**, **Pfundner Angela**, **Cerklje** pri Kranju, **Kambič Rudolf**, **Vinica**, **Vončina Majda**, **Črnomelj**, **Dular Valerija**, **Kamniki**, **Jamovič Ivan**, **Šmarjeta (Novo mesto)**, **Gorup Ernestina**, Sv. Florijan (Kojnice), **Zagar Marija**, **Brežice**, **Kočarič Josip**, **Sestiba (Dol. Lendava)**, **Toni Terezija**, **Begunje** pri Cerknici, **Benedik Marija**, **Bled**, **Bambar Ciril**, **Stara vas (Brežice)**, **Pogačnik Marija**, **Smlednik**, **Ivana Rečnik**, Sv. Marjeta (Maribor, levi breg), **Jurančič Leopold** v Telčah pri Krškem, **Kočevar Marica**, **Študenti pri Mariboru**, **Mahkota Pavla**, **Dol pri Hrastniku**, **Lašak Marta**, **Trbovlje**, **Širjan Marija**, **Brežice**, **Pipán Justina**, **Smartno (Ljubljana-okolica)**, **Zidar Milovan**, **Lemberger**, **Hrajer Vida**, **Hrastnik**, **Perme Josipina**, **Vače** pri Litiji, **Militarov Verena**, **Gornje Pirniče** pri Medvodah, **Dular Kristijan**, **Trbovlje**, **Zukman Verena**, **Jesenice**, **Velušček Ivan**, Sv. Barbara, **Tavčar Ljudevit**, **Borovnica**, **Kren Ana**, **Kočevska Reka**, **Fran Pavla**, **Maribor**, **Mralja Slavko**, **Slovenj Gradec**.

— **»Kmetje včeraj in danes«** je naslov najnovejši knjigi, ki jo je spisal Ig. Koprivec, pisatelj - domačin Slovenskih gorc. Na 281 straneh se opisuje v lepem pripovednem slogu življenje našega kmetovalca in vinarja ter najlepših in najzanimivejših delov slovenske zemlje. — Knjiga stane s poštnino vred 66 din. Naročite jo pri Knjižarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani ali njeni podružnici v Mariboru.

Kaj vse pišejo

o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

— **Hrvatski učitelji morajo odgovoriti na 1600 vprašanj.** Ob zaključku tečaja za šolske nadzornike v banovini Hrvatski je tečajnike obiskal tudi predsednik »Seljačke Sloge« **Rudolf Herceg**. Obširno jim je govoril o kulturnem dvigu vasi in o nalogah Seljačke Sloge. Inteligenca, zlasti učiteljstvo, mora biti kmetu sotrudnik, toda šele tedaj, ko spozna kmetstvo življenje in kmetstvo kulturo, kakršno imajo samo Hrvati, ne pa tudi drugi narodi na svetu. S hrvatskim narodom ne more sodelovati, kdor ne pozna njegovega življenja. Naloga učiteljstva je zatorej, da odgovarja na 1600 vprašanj, ki jih je postavil v svoji »Osnovi« pokojni **Ante Radić**. Razen tega bo poslej »Hrvatska enciklopedija« dajala važna navodila in bo kazno, da si to delo nabavi vsaka hrvatska ljudska šola. Prosvetni šef dr. **Izidor Škorjač** pa je poudaril posebno veselje, da so se tokrat zbrali na tečaju v Zagrebu prvič skupno šolski nadzorniki Hrvati in Srbi. Sodelovanje mora biti v duhu naukov pokojnih bratov **Radićev**, ki sta postavljala

kmetski stan na prvo mesto in zatorej morajo biti s tem duhom prežeti enako vsi Hrvati in Srbi, nadzorniki kakor učitelji, da bodo lahko prav služili svojemu poklicu. (»Jutro«, 19. V.)

— **»Naš Glas«** od 15. maja prinaša daljši uvodni članek pod naslovom: »**Draginja in naš obstanek**«, v katerem trdi med drugim tudi sledeče: »Za nas Slovence je važno zlasti še to, da je v vsi državi največja draginja v Ljubljani, kjer so se podražile življenjske potrebe po uradnem indeksu že do februarja za 23 %. Nato sledi Beograd s 16 %, Zagreb 14 %, Banja Luka 13,9 %, Novi Sad 13 %, Niš 12 % podražitvijo itd.«

— **»Zavzemite se za trgovstvo.«** Pod tem naslovom je izšel članek v »Trgovskem listu« od 17. maja, ki prvi med drugim tudi: »Zakaj hujskanje ravno proti trgovstvu, kakor da je vprav ono povzročitelj draginje? Zakaj pa se nič ne ukrene proti že naravnost katastrofalnemu dviganju cen kmetijskih proizvodov, te cene rastejo iz dneva v dan in neprestano povečujejo draginjo.«

Mladinska matica

— **mm Pravico do knjig Mladinske matice imajo le oni naročniki,** ki so plačali 9 obrokov po din 2,50 za »Naš rod« in doplačajo še 10. obrok, to je din 2,50 za knjige. Tisti naročniki, ki niso plačali vseh din 25, knjig ne prejmejo. Če želijo imeti knjige, morajo naročiti še manjkajoče jim številke »Našega roda«, tako da bodo imeli celoten letnik. Deseti obrok za knjige mora biti nakazan najkasneje v prvem tednu junija. Šole prejmejo le toliko garnitur knjig, kolikor imajo celoletnih naročnikov.

— **mm Neka šola nas vprašuje,** koliko garnitur prejme. Pri prvih dveh številkah je imela 54 naročnikov, od teh dalje pa 71. Šola prejme samo 54 garnitur knjig. Vseh 71 garnitur prejme šola le, če onih 17 učencev, ki niso bili naročniki od začetka, doplačajo naravno za prvi dve številki.

— **mm V letošnjih rednih publikacijah Mladinske matice izidejo sledeče knjige:**

1. **Josip Ribičič:** »Upornice«.
2. **Arnošt Adamič:** »Ljudje v viharju«.
3. **Pavel Kunaver:** »Zakladi sveta«.

Vse tri knjige bodo ilustrirane. Ilustracije k »Upornicam« je izdelala **Trčkova**, **Adamičeva** povest je ilustriral **Jakac**, »Zakladi

sveta« pa bodo imeli več fotografskih posnetkov.

— **mm Ob koncu šolskega leta** razveselite odlične učence z darovi v knjigah. Priporočamo vam posebno knjige naših izrednih publikacij. Zahtevajte cenik!

— **mm Še vedno lahko dobite** posamezne številke nekompletnih letnikov »Našega roda« pri skupnem naročilu najmanj 10 izvodov po 20 par.

— **mm Da ne bo zamere in neljubega presenečenja ob koncu leta,** prosimo poverjenike Mladinske matice, da opozorijo vse one naročnike, ki niso naročili vseh števk »Našega roda«, da nimajo pravice do knjig in da jih ne dobijo, če ne naročijo še manjkajočih jim števk.

— **mm Število naročnikov se je gibalo** pri posameznih letošnjih številkah »Našega roda« takole:

Pri 1. številki	21.100 naročnikov
2.	20.963
3.	21.200
4.	20.504
5.	20.619
6.	20.563
7.	20.526
8.	20.360
9.	20.228

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

NASTOPI IN PEVSKE TURNEJE

»Učitelj brez petja! Ne, tega si ni mogoče misliti. Prav gotovo je bil prvi učitelj tudi pevec in za njim so bili pevci vsi njegovi tovariši. Skozi stoletja, po vsem svetu. In tako je še danes, in tako bo najbrž vedno. Tudi zgodovina slovenskega učitelja je že od samega začetka tesno povezana z našo glasbeno zgodovino. Ni bilo malo učiteljev, ki so orali na našem glasbenem polju in ki so sejali in celo, ki so želi, kljub temu, da učiteljevo seme požanjejo navadno drugi. Ni bilo malo učiteljev, ki so postavljali temelje za uspešno graditev slovenske glasbe, kakršna je danes in kakršna bo v bodočnosti. In še danes grade in dvigajo našo slovensko, našo jugoslovansko glasbeno, v prvi vrsti pevsko umetnost, s tako idealnostjo, kakor nihče drugi. Živ, nepobiten dokaz za to je prvo desetletje učiteljskega pevškega zbora.« Tako je napisal naš narodni glaslar **Emil Adamič** ob prvem desetletju našega stanovskega zbora.

Za pravilno razumevanje trditve velikega skladatelja moramo naštetih po kronološkem redu predvsem vse nastope in pevske turnee, ki jih je UPZ izvedel v teku svojega obstoja.

Leto 1925.: Ustanovitev zbora.

Leto 1926.: Ljubljana.

Leto 1927.: Št. Vid, Vič, Kranj (skupščina) in Trbovlje.

Leto 1928.: Zagreb, Ljubljana, Celje in zopet Ljubljana.

Leto 1929.: Ljubljana, Maribor, Trbovlje, Ptuj (60letnica sreskega društva), Zagreb (učiteljski kongres) in zopet Ljubljana.

Leto 1930.: Prva turneja po Češkoslovaški republiky in proslavo 80letnice predsednika Masaryka s koncerti v Budějovicah, Plznu, Pragi, Hradec Kralove, Olomoucu, Brnu in Bratislavi. Sledili so nastopi še v Ljubljani, Novem mestu (pokrajinska skupščina), Trbovljah in Brežicah.

Leto 1931.: Ljubljana, pevska turneja po Vojvodini (Novi Sad, Bačka, Vukovar, Brod, Osjek in Sisek) z uvodnima koncertoma v Beogradu in Zagrebu. Turneja se je vršila pod pokroviteljstvom Nj. Vel. kraljice Marije, ki je tudi sama prisostvovala nastopu v Beogradu. Sledila je turneja ženskega zbora z nastopi v Karlovcu, Petrinji, Črnomlju in Novem mestu.

Leto 1932.: Ljubljana, Maribor in Celje. Leto 1933.: Ljubljana (ženski zbor), Ljubljana (mešani zbor) in Zagreb.

Leto 1934. je bilo za UPZ leto kriz in težkih preizkušenj, a je zbor srečno preстал svojo bolezen. V tem letu UPZ ni priredil nobenega nastopa.

Leto 1935.: Turneja po južni Bolgariji (Sofiji, Plovdivu, Stari Zagori, Kazanliku, Slivnu, Burgasu in Jambolu).

Leto 1936.: Desetletnica zbora, množestveno vstopanje novih pevcev v zbor in odhod starejših pevcev; najkritičnejše leto za UPZ, ker so hotela učiteljska sreska društva zaradi težkih materialnih izgub odtegniti zboru svojo podporo, vendar do tega, zahvaljujoč se tovariški uvidenosti, ni prišlo. Zbor je nastopil v Rogaški Slatini (veliko učiteljsko zborovanje) in izvedel še kratko turnejo po Prekmurju z nastopi v Murski Soboti, Ljutomeru in Ptuj.

Leto 1937.: Pevska turneja po Srbiji v proslavo 25letnice njenega osvobodjenja (Borovo, Beograd, Kragujevac, Niš, Leskovac, Kumanovo in Skoplje).

Leto 1938.: Ljubljana in Maribor (20letnica osvobodjenja obmejnih sreskih društev).

Leto 1939.: Pevska turneja po Bosni in Dalmaciji z nastopi v Slavonskem Brodu, Zenici, Sarajevu, Mostarju, Dubrovniku in Splitu. UPZ je nastopil tudi na proslavi 50letnice ustanovitve skupne slovenske učiteljske organizacije v Ljubljani.

Leto 1940.: O vzrokih neuspehov z izvedbo nastopov v tem letu bomo govorili v prihodnjem članku.

(Nadaljevanje prihodnjič.)

Naša gospodarska organizacija

— **g Zadrúžnikom Učit. samopomoči.** V zadnjih dneh aprila 1940. Vam je poslala združna uprava položnice za nakazilo članskega prispevka. Redni člani so že v veliki večini storili svojo dolžnost. **Pogrešamo pa nakazil za večje zneske,** ki smo jih sporočili tem članom v zaprtih pismih. Ne odlašajte z nakazili na drugi, tretji mesec, na velike počitnice! Zneski se večajo, plačila so težja, raznih potreb pa vsak dan več.

Šolski radio

— **r Torek, 28. maja:** Pokrajinska oddaja: »Celje nekoč in danes.« Izvajajo učenci (-ke) I. deške in I. dekliske ljudske šole iz Celja. Vodj g. učitelj **Fran Roš**. Program: 1. Nekaj uvodnih besed. 2. Mladinski pevski zbor I. deške in dekl. šole v Celju pod vodstvom skladatelja g. **Cirila Pregelja** izvaja pesmi, skladbe **Cirila Pregelja**, večglasno: a) Slovenska zemlja, b) Večerna, c) Osliček in petelinček, č) Pomlad, d) Srečali smo mravljo, e) Črni kos, f) Osamljeno doni zvonček mili (ruska narodna), g) Splavarska. 3. Točki č) sledi razgovor učenek »Celje nekoč« (ogled muzeja in spomenikov). 4. Točki g) sledi razgovor učencev »Celje danes« (ogled mesta in izleti v okolico). 5. Eventualno se dodasta še pesmi, skladbi **Vasilija Mirka**: h) Jaz bi rad vedel, i) Kako cigani delajo.

Petek, 31. maja: »Mladina na našem Jadransko na izletih in letovanjih.« Opisuje gosp.

Viktor Pirnat. Predavatelj bo pregledno orisal potek dogodkov od določite izletnega načrta preko zbiranja do zaključka izleta samega. Isto tako bo pregledal delo za letovanje od prošnje za sprejem v kolonijo do povratka z morja. Prečital bo nekaj pisem naše mladine iz ljudskih in meščanskih šol, ki je letovala ali izletela v domove JS ali pa v kake

druge domove, ki jih JS podpira. Opisal bo tudi domove predvsem v Gornjem Jadranu, kamor slovenska mladina posebno zahaja, doktorni pa se bo tudi ostalih. — Zemljevid naše morskobale.

— V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 26. maja, ob 17. uri: Higiena živali in hlevov. Predava g. inž. Riegler.

Stanovska organizacija JUU

Dabilia

= JUU — SRESKO DRUŠTVO ČRNO-MELJ-METLIKA bo zborovalo dne 8. junija 1940. v Semiču po predhodnem izletu na Smuk. Vsi s prvim vlakom v Semiču, nato na izlet, po izletu skupno kosilo, nato zborovanje z dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo. 2. Poročilo tajnika in blagajnika ter dopisi. 3. Razprava o predlogih za banovinsko skupščino in izvolitev delegata. 4. Referat: »Utisi s hospitacije v III. razredu poizkusne šole za Bežigradom z razpravo. 5. Slučajnosti. — Odbor prosi vse one, ki niso izpolnili svojih obvez napram društvu, da to do zborovanja store! — Nasvidenje 8. junija 1940. v Semiču! Odbor.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA-OKOLICA — VZHODNI DEL — je zborovalo dne 11. maja 1940. ob 9. uri v Trgovskem domu v Ljubljani. Zborovanja se je udeležilo 55 članov in članic, t. j. 66 %.

Zborovanje je otvorila tov. predsednica F. Završanova. Pozdravila je navzoče zborovalce, še posebej tov. predavatelja, ravnatelja meščanske šole na Rakeku, V. Kunsta. Tovaršišu Luliku, podpredsedniku društva, je izrazila sožalje ob smrti njegovega očeta. Pozdravila je tov. Webra, ki je takoj po okrevanju od težke boleznih prišel na zborovanje. Odsotnost na zborovanju je opravičila tov. V. Maurerjeva. Predsednica je izrazila iskreno željo, naj bi se vsi tovariši in tovarišice zavedali svojih dolžnosti do društva in organizacije in redno prihajali na zborovanja. — Po pozdravnih besedah je predsednica pojasnila zborovalcem položaj v organizaciji, vstop učiteljev Srbov v banovini Hrvatski v Savez hrvatskih učiteljskih društev, akcijo za povišanje prejemkov in napredovanje v višje skupine.

Poročilu predsednice se sledili važnejši dopisi, ki jih je prečitala tov. tajnica Št. Podbevškova. Ker so na dnevnem redu volitve delegatov in njih namestnikov za banovinsko in državno skupščino, se zborovalci podrobno seznanijo z načinom volitve, ki določa število delegatov po številu članov v društvu. Do prihodnjega zborovanja, ki naj bi se po vseh društvih vršilo meseca junija, naj članstvo pripravi predloge za banovinsko skupščino.

Tov. M. Kosin je poročal o obnem zboru U. T., na katerem je zastopal naše društvo. Vsem tistim, ki so pristopili k U. T. kot člani s predpisanim deležem, je objasnili položaj, ki je nastal sedaj, ko se bo podjetje iz zadruge preosnovalo v delniško družbo. Vzpodbujal je vse navzoče učitelstvo, naj pristopa, v kolikor še tega ni storilo, k svojemu lastnemu gospodarskemu podjetju.

Poročilom društvenih funkcionarjev je sledilo nad vse zanimivo predavanje tov. V. Kunsta o pouku elektrike v osnovni šoli. Predavatelj je takoj v uvodnih besedah pojasnil poslušalcem, kako pomankljiv in šablonski je bil pouk, ki smo ga bili v tem predmetu deležni nekoč mi in, ki ga je še sedaj, v dobi elektrike, prenekateri deležni. Z učili, ki jih je po njegovih preizkušnih načrtih izdelala Učiteljska tiskarna, je praktično pojasnjeval električne pojave, ki so se zdeli doslej marsikomu od navzočih prekomplikirani, da bi jih lahko pojasnili otrokom osnovne šole. Z zanimanjem in začudenjem je sledilo učitelstvo predavatelju od poizkusa do poizkusa in odobravalo njegova stalna prizadevanja po zgraditvi domače slovenske šole, ki bo vzgajala in poučevala otroke za cilje in naloge, ki so nam zadane, nam potrebne in tudi dosegljive. Ob zaključku predavanja je tov. Kunst objasnili navzočim izdelavo učil, ki so šolam na razpolago pod zelo ugodnimi plačilnimi pogoji in, ki bi ob večjem zanimanju postala gotovo še cenejša kot so. — Tov. predsednica se je predavatelju toplo zahvalila.

Po predavanju so se vršile volitve delegatov za banovinsko in državno skupščino. Za banovinsko skupščino je bila izvoljena tov. Št. Podbevškova, za državno skupščino pa tov. D. Zemličeva. Namestnica obeh delegatinj je tov. J. Likarjeva. Društvo bo zastopal podpredsednik tov. Lulik Avgust.

Ker pri zadnji točki dnevnega reda: slučajnosti, ni predlogov, se določi prihodnje

zborovanje. Vršilo se bo izven Ljubljane, da bo omogočen udeležencem toplejši stik s tovariši in bo tako dana priložnost za zblizanje. Zborovalci se odločijo za Kamnik. Prevoz in skupno kosilo bo preskrbel odbor, ki bo članstvo o vsem pravočasno obvestil. Predsednica zaključila zborovanje in se udeležencem zahvali za sodelovanje.

Završan Franciška, Podbevšek Štefanija, predsednica, tajnica.

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARI-BOR-LEVI BREG je zborovalo v soboto, dne 4. maja t. l., na Pesnici v dvorani g. Kerenciča. Udeležba, ki je že več let pri zborovanjih tega društva odlična, je tokrat zaradi trajnega dežja in slabih prometnih zvez nazadovala. Od 97 članov je bilo došlo 43, kar je spričo navedenih ovir še zadovoljivo.

Uvodoma se je tov. predsednik spomnil v aprilu t. l. preminule tov. Čonč Franciške in ponovno pok. tov. Froma V., ki je 20 let deloval v kraju zborovanja. Pozdravil je g. Kerenciča, znanega prijatelja učiteljskega, ki je odgovoril s prisrčno dobrodoščilo vsem zborovalcem. Svoje odsotstvo je opravičil domači župan g. Fras Franjo in poslal učiteljsvu pozdrave.

Pri obravnavi dopisov se je društvo izreklo proti prostov. zavarovanju — radi pretežkih sedanjih gmotnih prilik. Zopet je ugotovilo primere, da se tov. prepoveduje bivanje izven služb. kraja, v katerem nikakor ni dobiti stanovanj! V prepovednem odloku naj se vendar obenem nakaže prizadetemu stanovanju!

V točki funkcinarskih poročil je blagajnik tov. Horvat imenoma konstatiral članarinske dolžnike ter je bilo sklenjeno, da v primerih morebitnih diferenc te ovrežejo prizadeži do prihodnjega zborovanja z dokazili. Letošnji dolžniki naj članarino poravnajo še pred počitnicami, najbolje prve dni junija, prejšnjeletni dolžniki pa naj vsaj v obrokih odplačujejo stari dolg, sicer se bo dolg izterjal potom odvetnika! Poravnati je tudi naročnino za Šolsko matico! Tov. Andrejčič je opozoril na zapostavitve staroupojoencev pri izenačenju prejemkov. Tov. predsednik ponovno poziva, da naj nadzorni odbor često pregleda poslovanje društvene uprave, članarino naj po zadevnem sklepu šolska upraviteljstva redno odpošljejo, da tov. blagajnik lahko redno nakazuje prispevke sekciji, ostali funkcionarji (za UT, UP, MM, US itd) naj redno podajajo poročila, četudi kratka! Tov. Lešnik razloži sedanjo organizacijsko obliko UT.

V razgovoru o aktualnih stanovskih, pedagoških in službenih zadevah je poročal tov. predsednik ter je učiteljsvo zavzelo sledeče stališče k nastopnim zadevam:

1. Reasumacija o anketi glede kmetijskega pouka izvršimo pri prih. zborovanju.

2. Glede akcije podpiranja učencev nadarjenec, ki jo v načelu kot silno aktualno pozdravljamo, imamo pomisleke v administrativnem načinu, akcija sama pa naj poseže globlje tudi v preustroj ustrežajočega načina vzgojno učnega dela! O tem vprašanju je nujno potrebno razpravljati v naših pedagoških glasilih!

3. Smo načelno proti vsem zbiralnim akcijam v šolah ter je v tem smislu že pred leti odločila tudi šolska oblast. Osobito pa ni vzgoji v korist, če mladina sodeluje pri takih akcijah dveh različnih ustanov istočasno, kar nikakor ne dovaja mladine k toliko naglaševani in zares nam prepotrebni vzajemnosti in bratski složnosti! Naš narod nas želi videti složne ter bodo vse slične akcije uspešne le, če vsaj narodno obrambne ustanove z njimi nastopajo strnjene! Tu ob meji pa smo sami potrebni pomoči, zato tu take akcije opuščajmo!

4. Pogozdovanje je poleg gospodarskih, vremenskih, zdravstvenih i. dr. dobrin izredno važno vprav v obmejnih pokrajinah, saj je tu še tudi obrambno-varnostnega pomena! Zato naj odločilni faktorji ob vsestranskem sodelovanju občin, šol, vojaštva itd. zlasti tu podpro pogozdovanje!

5. Stanarina učiteljic, poročenih z neučitelji in gospodinjsko ločenih, je največja krivica v toliko, da se tako dolgo sploh ni pri-

znala, sedaj pa od samega priznanja prizadete ne morejo živeti! Zato sekcijo prosimo, naj vložijo na pristojno mesto že tudi tožbo za nakazilo prejšnjeletne staranine tem tovarišicam!

6. Zopet so odpravljene čitanke, in to III. in IV. Menjava učnih knjig v teh težkih časih vzbuja že dolgo nezadovoljstvo na vseh, osobito še ljudskih šolah, ki so pač obvezne za premožne in — siromake. Začasno naj se s tem počaka, pač pa pripravljaj nove učne knjige ter je k njih sestavi povabiti priznane, v šolah (ne le na drugih mestih) delujoče učitelje - praktike! Cene niti blizu ne smejo biti sedanje!

Sklepi in predlogi — v kolikor že niso zapopadeni v prejšnji točki:

1. Društvo se v vsem obsegu pridružuje resoluciji udeležencev tečaja za kmetijske nadaljevalne šole v Mariboru (glej »Večernik«, št. 98., z dne 30. aprila t. l.).

2. Sprejet je bil tudi predlog glede priznanja dnevnice drž. uradnikom, ki so na orožnih vajah.

3. Pavšalnim blatilcem našega stanu in s tem tudi naše šole in našega naroda, katerih niti sedanja resna doba ni zresnila, velja naš prezir v oni meri, kot našim narodnim nasprotnikom in izdajicam! Smo za stvarno in dostojno kritiko, smo za strogost in zakonito postopanje napram morebitnim prestopnikom — posameznikom, toda v vseh stanovih, ne le v učiteljskem! V ostalem pa ravno obmejno učiteljsvo danes apelira na: odpravo krivic, medsebojno oduščanje in naše pravo bratstvo! (Sprejeto z burnim pritrditvjem.)

4. Enako navdušeno je bila sprejeta obmejna resolucija, nanašajoča se na potrebo izrednih ugodnosti obmejnemu ljudstvu in učiteljsvu v teh izrednih časih. Resolucija se glasi:

1. Obmejno učiteljsvo, skupno z obmejnim ljudstvom, živi že dolgo, osobito pa še od lanske jeseni, zaradi izrednih prilik v najtežjih razmerah, od katerih so naravnost neznosne zlasti materialne. V takih razmerah je vsako delo kvalificirano kot delo »na terenu« ter naj se upošteva in nagradi s posebnimi »terenskimi dokladami« in raznimi ugodnostmi.

2. Učiteljsvu v obmejnih srezih je vsaj za dobo teh izrednih razmer takoj priznati in izplačevati izredne obmejne doklade! (Slične doklade ima učiteljsvo tudi v obmejnih pokrajinah drugih držav.)

3. Vsemu, zlasti še obmejnemu učiteljsvu, ki mora bolj kot vse ostalo prenašati vse in biti pripravljeno na vse, je priznati (kot je to že predlagalo učiteljsvo gornjegrajskega sreza) za dobo teh izrednih razmer moratorij, kot se priznava voj-

nim vpoklicancem! Enako ugodnost zahtevamo tudi za naše narodno-zavedno obmejno ljudstvo, kojega sestavni in sotrdelci del smo obmejni učitelji!

4. Obmejnemu učiteljsvu je za dobo teh izrednih razmer izjemoma črtati vse odtegljaje od službenih prejemkov, izjemoma prvenstveno priznavati vsa dotekla napredovanja in nakazati vse terjatve iz prejšnjih let!

Stavimo te izjemne zahteve, ker leta in leta že kličevo k posebnemu upoštevanju obmejnega šolstva, obmejnega učiteljsva in obmejnega ljudstva, terjamo zamen priznanje prvega ali vsaj drugega plačilnega razreda, katerega so deležni (in jim ga po vsej pravici iz srca le privoščimo) drž. nameščencij v notranjih večjih, danes niti blizu tako eksponiranih, pa tudi zaradi draginje manj trpečih krajih, kot so obmejni. V izrednih razmerah hočemo vztrajati in vzdržati, zato pa imamo tudi polno pravico do izrednih eksistenčnih ugodnosti!

Prihodnje zborovanje (kratko) bo dne 15. junija t. l. ob 11. uri po skupni uradni konferenci. Obravnavali bomo le napovedano reasumacijo, zanimivo situacijsko poročilo in predloge za banovinsko skupščino! — Pripravite!

Predsednik: Vauda Mirko s. r.

Tajnica: Rečnik Ivanka s. r.

Novosti na knjižnem trgu

—k Aleš Ušeničnik: Izbrani spisi III, zvezek. Založba Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. 1940. Cena vezani knjigi 90 din. Knjiga obsega 319 strani in je razdeljena v sledeča tri poglavja: 1. Filozofski in njih misli, 2. Filozofski problemi, 3. Svetozori.

Učiteljska fiskarna

—t V Knjigarni Učiteljske tiskarne v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite pisarniške potrebščine za šolo, pisarne in dom, knjige za šolanje otrok, znanstvene in leposlovne vsebine za odrasle, za otroke, za odraslo mladino, prijatelje in znance, učila za vse, merila in razne merilne instrumente za šolo in praktično uporabo, svetlopišni papir »Jasnit« za kopiranje načrtov in skic. V tiskarni se izvršujejo vsa v to stroko spadajoča dela.

Pivo LEŽAK IN BOK

iz

Pivovarne Union v Ljubljani

se najbolje priporoča

Gostilna „Ražem“

Ljubljana — Žabjek

Prvovrstna primorska kuhinja, izborna vina in vedno sveže pivo. — Cenjenemu učiteljsvu se priporoča

Telefon št. 28-57

V KNJIGARNI UČITELJSKE TISKARNE v Ljubljani in njeni podružnici v Mariboru dobite vse pisarniške potrebščine za šolo in dom. knjige za šolanje svojih otrok; učila za vse šole;

FABIANI & JURJOVEC
LJUBLJANA, STRITARJEVA ULICA 5

priporočata veliko izbiro damskega in moškega blaga, preproge, zastore, odeje, perje, puh itd. Postrežba solidna!